

PREDIKAN PÅ FASTLAGSSÖNDAGEN DEN 21/2 1982
I LUNDS DOMKYRKAS KRYPTA (studentprästerna)
TEXT APG 8:26-35 OCH 2 PETR. 1:19.

Predikan omramas av psalm ur *Credo*, s. 55 v. 1-3 före och v. 4-5 efter. Psalm 617, distributionspsalm.

"Teologi - är det något för vanliga människor?"

I kväll ska jag läsa tre texter, två från Bibeln, det gör jag strax, nu i början, och en från Aftonbladet den 6 febr. i år - den texten kommer lite senare, den är också längre.
(Läser Apg 8:26-35 och 2 Petr. 1:19.)

Mötet mellan Filippus och den etiopiske hovmannen ägde rum ute på landsvägen. Filippus stod bredvid vagnen men hörde att mannen läste profeten Jesaja. Man läste högt på den tiden när man läste. Det var ingen risk att dessa högläsande skulle störa varann. Antalet läskunniga var inte stort och antalet böcker, alla handskrivna, var ännu mindre. Att personligen äga en bok, det var som att idag äga äkta konst.

Det här var ett möte mellan en apostel och en etiopier - som strax kommer att döpas och bli kristen. Men den text han läser är gammaltestamentlig; det fanns ingen nytestamentlig text, det fanns ett muntligt ord om en korsdöd och en uppståndelse - men ingen text om den saken, inte ännu.

Det var detta som var problemet. Den gammaltestamentliga texten var problemet. Israels heliga texter gav en bild av en mäktig Messias, en stark, en frisk och segrande människa. Och det som faktiskt hade hänt var en avrättning - och Jesus hade ängslats i Getsemane; han hade gråtit, han hade svettats i ångest. Detta var problemet. Den fantastiska texten om vandringen till Emmaus handlar om detta. Främlingen på vägen öppnar den gammaltestamentliga texten åt lärjungarna så att de ser - ser och förstår - att Messias måste lida. Just det som har hänt är tecknet på att Han är Messias, just denna Nedåtgång i Död och Ångest. Den text som hjälpte dem att se, var Jesaja 53, bl.a. (som etiopiern läste i vagnen och som Filippus förklarade).

Den Messias som Israel väntade på och som de tolv runt Jesus också väntade på, han var stark, osårbar och okuvlig, han stod ovanför lidandet. Och den som faktiskt kom, han var nere i allt detta som Messias skulle vara höjd över. De som då satte tro till Jesus, de orkade att bära livet, sådant som det faktiskt är, eftersom de trodde att Han, den Uppståndne, var nere i deras djup, alltså var nära dem, med ett Liv som svämmade över i lidandet. Det såg etiopiern i vår text. Därför lät han - som så många andra - genast döpa sig. Så var det då. För länge sen.

Nu ska vi ju här i kväll fråga oss om teologin är något för vanliga människor. En del av teologin kallas "exegetik". Dess uppgift är att framställa situationen i biblisk tid. Som den var då. För länge sen. Det har vi gjort nu.

En annan del är samtidsanalysen. Där ska teologen ge sig in i sin egen samtid och teckna dess problem och frågor för att till sist, sätta bibeltexten i relation till de frågorna, de samtida frågorna. Denna samtidsanalys, som vi nu går över till, blir alltså det stora mittpartiet i det som skall sägas i kväll. Det är där texten ur Aftonbladet den 6 feb 1982 kommer in, en rätt lång text, skriven av Eva Mattsson. Hon recenserar en bok av psykiatern och läkaren Horst Richter, en nyss utgiven bok med titeln "Mellan allmakt och vanmakt". Aftonbladets anmälan av boken har överskriften "Nu är vi själva Gud". Jag läser innantill, ord för ord, i stort sett fyra långa stycken i Eva Mattssons text:

"Den moderna människan", står det, "drömmer om osårbarhet, styrka och odödlighet. Allt som påminner om lidande, och svaghet väcker obehag hos henne...För att slippa lida själv och slippa dela lidande med andra bygger vi upp olika strategier. Samtidigt är vi nästan alltid medvetna om att vi bedrar oss själva och andra, då vi undviker lidandet. Ur denna känsla av svek föds en osäker och olycklig människa som vanmäktigt kämpar för att dölja sin osäkerhet och olycka. Richters bok är en genomgång av människans självuppfattning från medeltiden fram till idag. Människanhar utvecklats från en liten människa i Guds hand till att bli en varelse som har övertagit Guds rollLeibniz, Newton, Freud, Marcuse - där går linjen fram till dagens lyckoterapier... En av de värsta sjukdomarna i vår civilisation är", skriver Eva Mattsson, "oförmågan att lida och medlida. För att slippa känna svaghet kan man tillgripa olika tricks, ta till sprit, knark, droga sig med arbete, springa på parties (Tjena, hur måru? Fint, hörrudu! O du själv? Fint!), träna avslappning och yoga, äta kruska och jogga. Alternativt kan man lägga sig på spikmattor och göra sken av att vara ovanför lidandet.

Man måste också göra sig av med närstående personer som lider eller som tacklar av så att det stör, handikappade, åldringar - de måste bo i särskilda hus.

Värre är det när man själv blir riktigt gammal eller sjuk. Då finns det inte längre mycket Hopp Om vi betraktar livet som en rak, framåtsträvande linje, då måste vi bli besvikna och rädda, när vi ser slutet på linjen komma." (Nu är denna artikel i Aftonbladet med dess samtidsanalys framme vid slutsatsen, konklusionen:) "Richter menar: Vi måste tillgäna oss en annan livsuppfattning. Annars klarar vi inte vår egen ångest och - annars klarar vi inte en genuin gemenskap med svaga och sjuka". (det var Aftonbladet)

En rak, framåtstigande linje, det är det liv som vi intalar oss att vi har. En rak och stigande linje, det var den Messias lärjungarna väntade på. De fick en Messias som bröt samman. Vi lever ett liv som med nödvändighet bryter samman.

Skillnaden mellan då och nu är mycket liten. Det kan vi lära oss genom exegetiken och genom analysen av vår egen samtid. Teologi är i alla fall bra för något, även om den inte kan hjälpa oss fram till tro.

Det finns nämligen en stor skillnad mellan då och nu - och den skillnaden är kanske vårt största troshinder.

När den etiopiske hovmannen satt i sin vagn mellan Jerusalem och Gasa, förutsatte han, redan före mötet med Filippus, en sak som den moderna människan inte förutsätter, knappast kan förutsätta: han förutsatte att vi - på något sätt - behövde FRÄLSNING, alltså: någon som gav oss Livet utifrån. Han räknade med en jordiskt stark Messias och han fick, genom evangeliet från Filippus, en korsfäst Kristus. Men det viktiga var att han väntade på något. Vi i vår tid väntar på ingenting - ingenting annat än oss själva, en stegring av liv som kommer inom oss själva, av oss själva. Eva Mattssons artikel i Aftonbladet ger oss en fotografiskt exakt bild av detta moderna tillstånd: Jagandet efter att själv åstadkomma en "stegring" av Liv.

Och då ter sig TRO - detta mottagande utifrån - som enbart förlust, enbart svaghet, motsatsen till LIV. Icke! Nej! "Jag vägrar att bara 'få' och ingenting 'ha'".

I själva verket är det ju så att vi gång på gång accepterar att ingenting ha och att bara få, När vintern, om några veckor, är över och våren kommer, då blir allt oss givet utifrån, från Solen - och vi tar emot. Vi tycker att det är vår sol, vårt liv. Och när vi andas är det på samma sätt: hela skeendet är ett inhämtande utifrån, ingenting finns i oss. Om näsa och mun stängdes, skulle det i oss inte finnas något annat än kvävning och död.....Vi måste vara öppna, det är allt.

Så är det också med Guds Närvaro. Så är det med den levande Kristus, Han som är uppstånden och är här. Skriftordet, detta oerhört torra och fattiga hjälpmedel - så kan en nyomvänd kristen känna det - det är ju torrt så det knastrar om det - detta torra, lite livlösa, det håller oss i väntan på NÄRVARON, det håller oss öppna när NÄRVARON kommer. Därom talar vår korta bibeltext, som jag läste upp i början men sen gick förbi, den enda versen ur det andra Petrus brevet: "Ni gör klokt i att ge noga akt på ordet, såsom ett ljus som lyser i en dyster vildmark, till dess att dagen gryr och morgonstjärnan går upp, i Era hjärtan."

Från: Cnerv 2. 55 v. 1-3
e. s. w. i. - " - v. 4-5
dist. - ps. 617 - " - v. 4-5
Teolog, ett del

Något för vanliga

Mämniskan?

Söndagskvällen i kyrkan

Sönd. 2/2 1982 (faster)

Sönd.) med mässan

1980

Kändare i texter:

1) Apg. 8:26-35 (1917 år)

2) Petri brev 1:19 (1917 år)

3) A. Konbladet 6 febr. 1982

Era Mattssons artikel,

"Nu är vi själva Gud" (=

rec. av Korst Richters

nya bok "Mellan allmakt
och vinnakt"

1) Kvällen hos j. s. Lä-
sa tre texter, två från Bi-
beln, det gör j. s. text, sen
i början, och en från Af-
Konbladet den 6 febr. i år

— den texten ^{senare} kommer lite
~~senare~~ från den är också

~~senare~~ ^{lämpat}
Först Apg. 8: v. 26

Texten: "En kerubens öngel
talade till Filippos: 'Stå

upp och bege dig ut i örd-

skapstiden ut på den väg som

ledes från Jerusalem till

Gaza — den är tom på
folk!

Skä trol. kan upp och
begav sig ut. Och en elis-

stisk kvinna för där fram
en som hade namnet Kor. Kan-

slä, dröthigen: Elignia,
chef över hela hemmet,

②

skattkamrars. Kan hade varit i Jerusalem för att be-
bedja där, men de ville
han hem. Han sa H: "sin
vagn och läste Profeta Je-
saja. Anden sade till Fi-
lippus: "Läs från till vagn-
men!" Filippus skymulade
från och då hörde han,
att mannen läste profeten
Jesaja. Filippus frågade:
"Förstår du vad den lä-
ser?" Han svarade: "Kan
skulle jag kunna förstå, om
ni ser vägleder mig?" Och
han bad Filippus att stiga
upp och sitta till bredvid
 honom. Det hände i Skriften,
som han läste, var detta:
"Så som ett får fördes han
till till att slaktas. Såsom
ett lamn, som är tagt

③

in för den som klipper
det, så öppnade han ick
sin mun. Konnamnen
frågade Filippus: "Får
beder du, säg mig. Om
vem talar profeten det
ta? är det om sig själv
eller är det om någon an-
nan? Så öppnade Fi-
lippus sin mun och tog
sin utgångspunkt i detta
skriftens och förkunna-
de för honom Evange-
lium om Jerus." Det var den
första tullen av Bibeln.
Texten nr 2 är kort, bara
en vers, det andra Petrus-
brevet, första ~~kapit-~~ kapit-
let, vers 19: "Så mycket
fastare står nu och ni för
oss det profetiska ordet.

4) När gör tukt. i rätt. Inga
 iakt på det ordet, såsom
 på ett giv, som lever
 i en dykt, vilken är,
 till det att dagen gryr
 och morgens fjärran för
 vips, i Era hjärtan.
 — Mötet mellan Fi-
 lippos och den etiopiske
 kungamannen ägde rum
 ute på landsvägen. Filippos
 stod bredvid vagnen men
 hörde att ~~han~~ ^{man} lärde Mo-
 seten Jeraja. Man lärde högt
 på den tiden när man
 läste. Det var nigen rikt
 att dessa högläsande skul-
 le stora varan. Antalet
 läskemiga var inte stort
 och antalet ^{eller handskrivna} böcker, var
 ännu mindre. Att personlige
 äga en bok, det var som

5) att idag säger äkta krist.
 det här var ett möte
 mellan en apostel och en
 etiopierid-sdm Idras komman
 att döpas och bli kristen. Men
 den text kan läsa i sam-
 Masttastmentis; det st famstingen
 Nytestamentets text, det fanns
 ett naturligt ord om en kon-
 löd och en leppsländelse
 — Men ingen text om den
 saken, inte ännu.
 Det var detta som var
 problemet. Den gammaltesta-
 mentiska texten var proble-
 met. Israels heliga texter
 gav en bild av en mäk-
lig messias, en stark, en
krist och segrande män-
niska. Och det som faktiskt
 hade hänt var en avrätt-
ning — och från hade äng-

Har vi gjort nu. —

En annan del är
samfundsanalysen. Där ska
teologen ge sig in i sin
egen samtida och tekniska
och sociala problem och frågor
för att till sist, åter
bibeltexten i relation
till ~~den~~ profeterna de
samtida profeterna. Den-
na samtidsanalys som
vi nu går över till, blir
alltså det stora mittar-
betet i ^{den stora} ~~den~~ ^{sig} ~~den~~ i kväll.
Det är här boken om Af-
fektlandet den 6 feb. 1982
kommer in, en rätt lång
bok, skrivna av Eva Math-
son. Den recenserar en
bok av psykikern och
läkaren Horst Richter,
en ny utgåva. Bok med

titeln "Mellan allmakt och
vanmakt". ~~En annan del~~
änmälan av Cohen har
överkriften "Nee är vi
själva Gud". Jag läser
även till ~~den~~ för ord
största, lätta och viktiga
stycken i Eva Mathsons
text: ^(stärkt)

"Den moderna människan"
drömmer om ständigt, styrka
och odödlighet. Att som papper
om lidande och svaghet vä-
ker och kan ha ^{en} för
att slippa lida själv ^(sepp) ~~största~~
lidande med andra begger vi
lygslika strategier. Sam-
tidigt är vi nästan alltid
medvetna om att vi bedra
oss själva och andra, då
vi utvärderar lidandet. Ur
denna hälsa av mek föds

12

Inte längre myckertop

Om vi betrakta livet som en rak, påvätskrävt linje, då måste vi berätta svikna och rädsla, när vi

och flutet på lifen kom. Men "Du är ~~de~~ de värst i Afrikas del med dess samhällsordets fram-
tve vid halsutsatzen, kulturen-

Sivon: "Richter menar: Vi måste tillägga oss en annan livsuppfattning. Amans bevarar vi inte vår egen ängert och ~~avvar~~ avvarar vi inte en ~~genet~~ genetik

Gemenskap med Sverige och Sjuka" [Det är Afrikans...]

En rak, framcirkulär, gånge linje, det är det. Liv som vi intalar oss att vi har. En rak ~~linje~~

13

och riktigt lifig, det var den Messias löjarna vänta - de på. De fick en Messias John Brit tannan. Vi lever och liv som med nedvänting. Det betyder samman.

Skillemaden mellan då och nu är mycket liten. Det kan vi lära oss genom exegetiken och genom analysen av vår egen sam-

tid. Teologi är i alla fall bra för näret, även om den inte kan tjäna oss från till tro.

Det finns nämligen en stor skillnad mellan då och nu - och den skillemaden är kanske

vårt största bröstkän: När den elgiss-ke kornamen ~~fall~~ i sin

(14)

svag mellan Peresalan
och Case, föruttratte han
redan före mötet med Fi.
Lippus, en sak som den
moderna människan inte
förstår. Han ^{knoppt} föruttratte
att vi - på något sätt -
behövd FRÄLSNING,
alltså: någon som gav oss
livet utifrån. Han rikt-
nade med en jordisk
stark Messias och han
fick genom evangeliet
från Filippus, en korsfäst
Kristus. Men det vi ofta
var att han väntade på
väget. Vi var tid väntan
på ingentis - ingentis
omvärd är det själva, en
stegrings av liv som kom.
Men inom det själva, av
det själva. Eva Mattsons

(15)

ritbild i Afkommodet
ger oss en profosikt
exakt bild av detta
moderna hållend: Jugem
det efter att själ ästad-
komma en "stegrings" av
Liv.
Och då ter sis
TRO - detta mottepa
de etifan - som enbart
förlost, enbart svafhet,
mottrater Pill LIV.
Nej! "Jus vägrar att bara
ja och ingentis ter.
Exakt gj själva verket
är det ju så att vi gäns
på gäns accepterar ett
ingentis ter en bara fi.
Kär vintern, om några
vecker, är över och våren
kommer, den blev allt

16

oss självet delifrån,
från Solen — och vi
tar emot. Vi tycker

att det är vår sol, vårt liv,
Och när vi ändas är det

på samma sätt: hela
Meeendet är ett inlämtan-

de utifrån, i egenlins finns
i oss. Om nära och men

stängdes, skulle det i oss
inte finnas något an-

not än kvävning och
död. Vi måste vara
öppna, det är allt.

Så är det (och) Gud

Närvarar. Så är det
med den levande Kris-

tus, hand är upprett sen
en är här. Skriftligt

detta oerhört torra

17

och fattiga. tyvärr medel
— så kul en nygen i världen känna det
det är ju torrt så det

kvastar om det torra
~~en~~ nygen världen

~~tyvärr~~ — detta torra,
lite livlösa, det

håller oss i världen på
NÄRVARON, det

håller oss öppna när
NÄRVARON kom-

men. Lärar balans när
korta bibeltax, som

just läste upp: berjan
men sen gick förbi,

den ~~torra~~ endare sen

